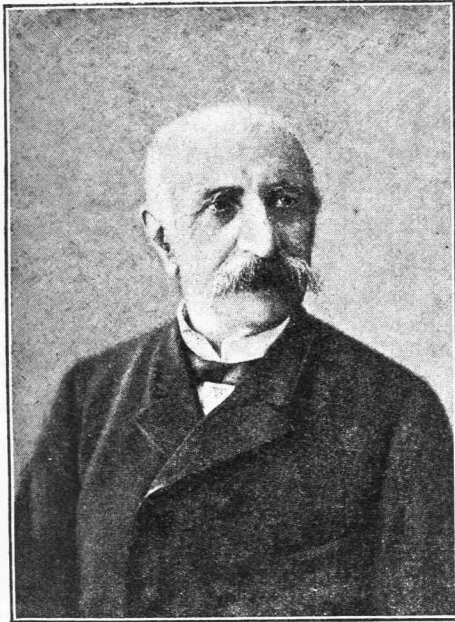

ΜΑΡΚΟΣ ΡΕΝΙΕΡΗΣ

('Απέθανεν ἐν 'Αθήναις τὴν 18^{ην} 'Απριλίου 1897)

M. Renieris

ΑΝΔΡΑΣ ὡς ὁ **Μάρκος**
Ρενιέρης, οὐδεμία γῶρα παρά-
 γει τόσον συχνά, στερηθὲν δ' αὐ-
 τοῦ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, καθ'
 ἦν στιγμήν καὶ ἡ γνώμη τοῦ
 ἐξόχου πολίτου, ἀπροσμάχητον
 προσκομίζουσα κύρος, ἠγείρετο
 ἀσπίς, τὸ κράτος τῆς ὁποίας οὐ-
 δὲν ἠδύνατο νὰ σαλεύσῃ, καὶ
 τῆς βαθυνοίας του, ἰσχυροτέρα
 εἶτι ἐπεφαινετο τοῦ χαρακτήρος
 αὐτοῦ ἡ εὐθύτης, ὑπέστη ἀπό-
 λειαν ἀνεπανόρθωτον. Εἰς τὴν
 γενεάν τὴν διαδεχθεῖσαν τοὺς
 ἀνδρας, οἵτινες ἐγένοντο οἱ θε-
 μελιωταὶ τοῦ μικροῦ φυτωρίου
 τῆς ἐλευθερίας τοῦ Γένους διὰ
 τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ἄθλων,
 ἀνήκων καὶ ὁ **Μ. Ρενιέρης**,
 μετέσχεν ὄλων τῶν ὑπερανθρώ-
 πων ἀγῶνων, σπουδαιωτέρων καὶ
 μᾶλλον δυσμαχίτων, ἢ αὐτοὶ
 οἱ ἀγῶνες τοῦ πολέμου, ἄρμο-
 διώτερον δ' εἰπεῖν, ἐπρωτοστά-
 τησεν εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς
 τῆς ἀνορθώσεως, καὶ ἀπαντα-
 χοῦ, ὅθεν διήλθε, φαινοτάτα
 ἀφῆκε τελεσφόρου δράσεως ση-
 μεῖα. Βίος ὀλόκληρος, ἐκτυλι-
 χθεὶς ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ, ἀπο-

τελεῖ τὴν τιμημένην αὐτοῦ ἱστορίαν, ἱστορίαν εἰς περίπου αἰῶνος, καθ' ὃν ἡ
 Πατρίς ἡμῶν διήλθε τὰ κυριώτερα στάδια ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς. Μελέτη
 περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ **Μάρκου Ρενιέρη** εἶναι ἐγγεῖρημα βαρὺ
 καὶ δυσπρόσιτον, διότι ὑπῆρξεν εἰς τῶν περιφανεστέρων Ἀνδρῶν τῆς νεωτέρας
 Ἑλλάδος, διαπρέψας καὶ ὡς δημοσιογράφος καὶ ὡς νομικός, καὶ ὡς φιλόλογος
 καὶ ἱστορικός, καὶ ὡς Καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὡς Πρεσβευ-
 τῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος ἐντεταλμένος Ἐθνικὴν ὑπόθεσιν καὶ ὡς
 Διοικητὴς τοῦ πρώτου καὶ ἀρχαιότερου ἐν Ἑλλάδι Τραπεζιτικοῦ ἰδρύματος, τῆς
 Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, εἰς ἣν ἀφιέρωσε τεσσαρακονταετίαν ὅλην τοῦ βίου αὐτοῦ,
 παρασχῶν αὐτῇ τὴν εὐρείαν αὐτοῦ διάνοιαν, τὴν μεγάλην αὐτοῦ πείραν, τὸ κύ-
 ρος τῆς ὑπερόχου αὐτοῦ προσωπικότητος. Δὲν ὑπῆρξε δὲ μόνον ὁ ἐπιφανὴς πολίτης
 σοφὸς καὶ φιλόπατρις ἀνὴρ, ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐνσάρκωσις τῆς τιμῆς. Τὸ ὄνομά του
 πανταχοῦ ἐγρησάμευεν ὡς στήριγμα πάσης ἐθνικῆς ὑποθέσεως, πάσης οἰαδῆ-
 ποτε φιλοπάτριδος ἐνεργείας. Ἐν τῇ μεγάλῃ φυγῇ τοῦ **Μάρκου Ρενιέρη**,
 οὔτε τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας, οὔτε αἱ ἀπολαυαὶ καὶ αἱ ἐξεις βίου μᾶλλον ἀνέτου, αἱ
 ἀμοιβαὶ καὶ αἱ ἐπελθοῦσαι ὕψιστα τιμαὶ, ἐγαλάρωσαν τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν

αίσθημα. Τόση ἐδωρήθη ποσότης ἐθνουσιασμοῦ καὶ πατριωτισμοῦ εἰς τὸν θερμὸν Ἕλληνα καὶ μέχρι τελευταίας πνοῆς πιστὸν ὑπῆρέτην τῆς Ἐθνικῆς ιδέας **Μ. Ρενιέρου**, τόση ζωὴ, ὥστε οὐδὲ τῶν μακρῶν χρόνων ἢ ἐξάντλησις ἀπεξήρανε τὴν πηγὴν αὐτοῦ. Ὑπὸ τὸ βεβαρωμένον διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς καρδιακῆς νόσου στήθος του, ἀνεύρισκέ τις, πάλλουσαν καρδίαν νεανικὴν καὶ πλήρη πίστεως εἰς τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Ἀείποτε καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐξόχως ὠφέλιμος καὶ ἀγαθοεργὸς ἐπεξετάθη ἢ δρασὶς τοῦ διαπρεποῦς νομομαθοῦς καὶ φιλοσόφου, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποῖου ἡ Ἑλλὰς ἀπώλεσεν ἓνα τῶν μεγαλητέρων Ἀνδρῶν τῶν συγχρόνων καιρῶν.

Ὁ **Μ. Ρενιέρης** καταγόμενος ἐξ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας, ἐγεννήθη τῷ 1815 ἐν Τερζέστῃ. Ἐκπαίδευθεις ἐν Βενετίᾳ καὶ Παταυῖῳ καὶ γαλουχηθεὶς τελείως μὲ τὸ γενναῖον γάλα τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας, μετέδωκε, δύναται τις εἰπεῖν, ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς ζωῆς του, εἰς τὴν νεότητά του, τῶν μεγάλων τῆς Ἰταλίας ποιητῶν καὶ ἐξόχων πεζογράφων τὸ ἀνθηρὸν καὶ ποιητικὸν ὄφρος, ὅπερ θαυμασίως ἐχαρακτήριζε τὰς συγγραφὰς καὶ τοὺς λόγους τοῦ ἀνδρός. Ἐν Ἰταλίᾳ, νεαρῶτατος ἔτι, ἔγραψε τοὺς Βίους τοῦ ποιητοῦ Μαντζῶνη, καὶ τοῦ φιλοσόφου Φιλάγγωρα. Πολύτιμος φίλος τοῦ φιλέλληνος Ὁμαξαίου, συνειργάσθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν «Ἑλληνικῶν Μελετῶν», τῶν *Δημοτικῶν Ἀσμάτων* καὶ τοῦ *Δάντε*, ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ ὁποῖου ὁ Ὁμαξαῖος εἰς τὰς ἐρμηνεύειας, ἃς παρέθηκε, γωρίζει εἰδικῶς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ρενιέρη. Ἐν Ἑλλάδι κατελθὼν, ἐπεδόθη εἰς τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, διορισθεὶς μετέπειτα ἐφέτης καὶ Ἀρεοπαγίτης, ἀπομακρυνθεὶς δὲ τῆς θέσεως αὐτῆς τῷ 1841 διὰ τοῦ παραδόξου καὶ ἱστορικοῦ καταστάτους ψηφίσματος περὶ ἑτεροχθόνων. Συνεχίσας πάλιν τὸ δικηγορικὸν στάδιον, διωρίσθη καθηγητὴς τοῦ Γαλλικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, διακριθεὶς διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ εὐγλωττον αὐτοῦ διδασκαλίαν, εἶτα δὲ Προσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξ ἧς θέσεως παρητήθη μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὁθωνος.

Ἐκτοτε ὁ **Μ. Ρενιέρης** ἀποσχὼν τῶν κοινῶν καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζίης τὸ πρῶτον ὡς Ὑποδιοικητὴς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεωργίου Σταύρου ὡς Διοικητὴς αὐτῆς, ἐπεδόθη εἰς τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ Μελέτας καὶ ἐδημοσίευσεν τὰς περισπουδάστους ἱστορικὰς καὶ φιλοσοφικὰς πραγματείας του περὶ *Βλοσίου* καὶ *Θεοφάνους*, τὴν *Βιογραφίαν* τοῦ *Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Ε'*, τὴν περὶ τοῦ *Μητροφάνους Κριτοπούλου* τελευταίαν συγγραφὴν του καὶ ἕτερα σαφὰ ἔργα. Διὰ τὰς μακρὰς καὶ πεφωτισμένας πρὸς τὸ ἔθνος ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὁ **Μ. Ρενιέρης** ἐτιμήθη διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλοσταύρου.

Πῶς καὶ πόσον εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος αὐτοῦ, τῆς αἵματοφύρτου Κρήτης ὁ **Μ. Ρενιέρης**, καὶ ὡς ἰδιώτης ἀπλοῦς καὶ ὡς Πρόεδρος ἐπὶ μακρὰ ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Κεντρικῆς τῶν Κρητῶν Ἐπιτροπῆς, δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν ὅχι μόνον οἱ μετ' αὐτοῦ συνεργασθέντες, ἀλλ' οἱ Κρητες ἀπαντες, οἵτινες ἐθρήνησαν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός, ὅστις καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ προέστη πάσης ὑπὲρ τῆς πολυπαθοῦς μεγαλονήσου ἐνεργείας. Διὰ τὸν ἐθνικῶτατον καὶ πανελληνίῳ ἐμπιστοσύνης ἄνδρα, αἱ λευκαὶ τρίχες δὲν ὑπῆρξαν πάντοτε σεβαστὰ διὰ τὴν ἡλικίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν λευκότητα τοῦ βίου, καὶ διὰ τὴν τιμιότητα τοῦ πατριωτισμοῦ, ὃν ἀείποτε ὁ **Μάρκος Ρενιέρης** σημαντικώτατα εἰς ποικίλας ἐθνικὰς περιπετείας καὶ σοβαρωτάτας περιστάσεις ἐξυπῆρέτησεν.

Ὅποτεν μίαν ἡμέραν ἡ μαρτυρικὴ νῆσος καταστῆ ἐπὶ τέλους ἐλευθέρᾳ καὶ Ἑλληνικῇ, δὲν θ' ἀρνήθη βεβαίως εἰς τὸ εὐρὸν πολυάνδρον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐγείρη εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς ἀγωνισθέντας, θέσιν τιμῆς καὶ διὰ τὸν **Ρενιέρου**, ὅστις ἀληθῶς καὶ ἔζησε καὶ ἀπέθανε χάριν αὐτῆς.